

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce, JUDr. Milady Tomkové, Mgr. Jana Passera v právní věci stěžovatele **Y. P.**, za účasti **Ministerstva vnitra,** se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti podané proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 10. 2006, č. j. 64 Az 49/2005 - 33,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 10. 2006, č. j. 64 Az 49/2005 – 33, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 10. 2006, č. j. 64 Az 49/2005 – 33, nebyl stěžovateli ustanoven zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 6. 2006, č. j. 64 Az 49/2005 – 19, kterým byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 25. 3. 2005, č. j. OAM-529/VL-07-12-2005, jímž byla zamítnuta jeho žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že stěžovateli byl napadený rozsudek doručen dne 14. 7. 2006, a to uložením na poště. Stěžovatel však podal kasační stížnost až dne 9. 8. 2006. Protože kasační stížnost byla podána opožděně, nebyl stěžovateli advokát ustanoven.

Proti tomuto usnesení podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, v níž vyjádřil s tímto usnesením nesouhlas a namítal, že kvůli špatné znalosti českého jazyka neměl možnost odporovat ministerstvu. Pokusil se několikrát spojit s advokátem, ale nepovedlo se to. Nemá žádnou práci, nemá kredit na telefon, a když volá z telefonního automatu, většinou nefunguje a bere mu peníze. Zasílal advokátovi materiály ohledně žaloby proti rozhodnutí ministerstva

poštou, ale nedostal odpověď. Bydlí na ubytovně, nemá důvěru k nevládním organizacím, a proto opětovně žádá o ustanovení bezplatného právního zástupce z řad advokátů a tlumočníka. Dále odkázal na čl. 37 odst. 2 a 4 Listiny základních práv a svobod a na § 17 zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „správní řád“). Nepřítomnost advokáta a tlumočníka vedla k jednostrannému hodnocení situace, čímž byly porušeny §§ 3, 4, 14, 15 a 17 správního řádu. Dále požádal o prominutí lhůty k podání kasační stížnosti, neboť dostal napadený rozsudek od advokáta až dne 1. 8. 2006, a ne 14. 7. 2006, jak uvedl krajský soud. Proto se domáhal zrušení napadeného usnesení a přiznání kasační stížnosti odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom shledal vadu uvedenou v odstavci 3 (nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů), k níž musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle § 35 odst. 8 věta prvá s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je - li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být na vlastní žádost účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje - li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

Z dikce citovaných ustanovení vyplývá, že účastníku lze ustanovit zástupce pouze tehdy, jsou - li splněny dvě podmínky. Jedná - li se o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a je - li to třeba k ochraně jeho zájmů.

Z obsahu soudního spisu je zřejmé, že stěžovateli byl napadený rozsudek doručován na adresu P. 9, N. 337, U. – S.P., s. r. o., na které však nebyl zastižen. Proto byla zásilka dne 4. 7. 2006 uložena u držitele poštovní licence (§ 46 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s.) a stěžovateli byla zanechána výzva, aby si zásilku vyzvedl (§ 50c odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s.). Přitom byl stěžovatel poučen, že nevyzvedne - li si zásilku do 10 dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i kdyby se adresát o uložení nedozvěděl (§ 50c odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s.). Protože si stěžovatel zásilku v uvedené lhůtě nevyzvedl, považoval krajský soud za den doručení pátek 14. 7. 2006 (§ 50c odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud má za to, že usnesení, jímž se zamítá návrh účastníka na ustanovení zástupce, je rozhodnutím sice procesní povahy, ale takové, jímž se nepochybně ovlivňuje další postavení účastníka v soudním řízení a zasahuje se tak do jeho práv. Jde o usnesení, proti němuž je kasační stížnost přípustná a i soud rozhodující o kasační stížnosti by měl seznat, jaké důvody vedly krajský soud k zamítnutí návrhu, což platí zejména v případech, v nichž rozhodnutí soudu závisí na posouzení, zda jsou splněny zákonné podmínky pro možnost vyhovění návrhu tak, jak je tomu i v případě ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. Krajský soud však neuvedl, z jakých důvodů považuje datum 14. 7. 2006 za datum doručení napadeného rozsudku stěžovateli, přičemž ze soudního spisu nelze jednoznačně dovodit, že se stěžovatel na uvedené adrese v rozhodné době zdržoval. Souhlas se změnou

místa hlášeného pobytu udělilo ministerstvo stěžovateli dne 13. 6. 2005, tj. aby byl přihlášen k pobytu na adrese U. – S. P., s. r. o., N. 337, P. 9 a následně dne 18. 4. 2006 sdělilo ministerstvo stěžovateli, že nesouhlasí, aby byl přihlášen k pobytu na adrese P. 9, S. 1740. Přitom v podané kasační stížnosti tuto posledně zmiňovanou adresu uvedl. Na jaké adrese se tedy stěžovatel v době doručování napadeného usnesení skutečně zdržoval, nelze ze spisu zjistit. Krajský soud tak své rozhodnutí opřel o skutečnosti v řízení nezjišťované. Je proto třeba, aby krajský soud zjistil, zda se stěžovatel v době doručování napadeného rozsudku zdržoval na adrese P. 9, N. 337, U. – S. P., s. r. o. Zákonná konstrukce náhradního doručení je založena na předpokladu, že v době pokusu o doručení písemnosti adresátu se tento skutečně zdržuje v místě doručení, a může tedy zásilku bezprostředně po náhradním doručení vyzvednout u držitele poštovní licence. Je - li tento předpoklad splněn, pak jde adresátu plně k tíži, že si zásilku nevyzvedl.

V případě kasační stížnosti směřující proti usnesení o neustanovení zástupce, kde není nedostatek povinného zastoupení advokátem důvodem pro odmítnutí tohoto mimořádného opravného prostředku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publikovaný pod č. 486/2005 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu), nelze nevidět, že její důvody zpravidla formuluje sám stěžovatel, tedy cizí státní příslušník neznalý českého právního prostředí a většinou neovládající český jazyk. Lze si proto jenom stěží představit, že by takový účastník byl schopen pregnantně formulovat přesah jeho vlastních zájmů. Z těchto důvodů je proto nutno klást velký důraz na přezkoumatelnost uvedeného rozhodnutí o neustanovení advokáta stěžovateli, z něhož musí být zcela zřejmé, které skutečnosti vedly k takovému rozhodnutí. Proto bylo napadené usnesení přezkoumáno po věcné stránce a kasační stížnost nebyla odmítnuta pro nepřijatelnost.

Z důvodů výše uvedených Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem, který je vysloven v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O stěžovatelem podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť by to bylo nadbytečné, když samo podání kasační stížnosti má podle § 32 odst. 5 zákona o azylu odkladný účinek.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. ledna 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu